

Vedenie
23.11.2020

Návrh smernice č. nn/2020-SR

Etický kódex zamestnancov Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Predkladá: **prof. Ing. Alojz Kopáček, PhD.**
prorektor

Vypracoval: **prof. Ing. Alojz Kopáček, PhD.**
prorektor

Zdôvodnenie: Návrh Etického kódexu zamestnancov STU vychádza z požiadavky zosúladenie vnútorného systému zabezpečenia kvality STU v Bratislave so štandardami vydanými SAAVŠ

Návrh uznesenia: Vedenie STU schvaľuje návrh Etického kódexu zamestnancov STU v Bratislave
a) bez pripomienok
b) s pripomienkami

Etický kódex zamestnancov Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

1. Slovenská technická univerzita v Bratislave je moderná univerzita, ktorej ducha vytvárajú spoločne študenti a zamestnanci bez ohľadu na národnosť, rasu, pohlavie, vek či vierovyznanie, v duchu humanizmu, ľudskosti, slobody a demokracie, a tak rozvíjajú výskumno-vzdelávací odkaz slávnej Banskej akadémie v Banskej Štiavnici a moderných univerzít von Humboldtovského typu.
2. Etický kódex zamestnancov Slovenskej technickej univerzity v Bratislave (ďalej len „Etický kódex zamestnancov STU“) stanovuje etické princípy a normy správania sa zamestnancov STU s prihliadnutím na špecifiká ich postavenia v súlade s Ústavou SR, so Zákonom č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, so Štatútom Slovenskej technickej univerzity v Bratislave (ďalej tiež „STU“) a ďalšími právnymi predpismi a internými predpismi STU.
3. Etický kódex zamestnancov STU¹ je vyjadrením morálnych princíпов a hodnôt uplatňovaných v prostredí STU. Etický kódex zamestnancov STU osobitne upravuje etické zásady uplatňované vo vzdelávacej a vedecko-výskumnej (umeleckej) tvorivej činnosti.

Čl. 2

Etické normy správania sa zamestnancov STU

1. Uvedomujúc si svoju spoluzodpovednosť za formovanie a rozvoj nastupujúcich generácií študentov, požiadavku na ich výchovu k čestnosti a charakternosti, ako aj dopadu vedeckých a výskumných činností na spoločnosť, sa zamestnanci STU na všetkých jej fakultách a súčastiach zaväzujú dodržiavať zásady Etického kódexu STU, vychádzajúceho z Európskeho kódexu výskumnej integrity vydaného Európskou federáciou akadémii vied ALLEA a Európskou chartou výskumných pracovníkov a Kódexom správania pre nábor výskumných pracovníkov.

¹ Etický kódex zamestnancov STU je v súlade s princípmi formulovanými Európskym kódexom správania sa v záujme zachovania integrity vedeckého výskumu (ALLEA, 2017), Európskou chartou výskumných pracovníkov a Kódexom správania pre nábor výskumných pracovníkov (Európska komisia, 2005), a boli rešpektované princípy uvedené v týchto kódexoch v slovenskom výskumnom a akademickom prostredí: Etický kódex zamestnancov vysokých škôl (Slovenská rektorská konferencia), Etický kódex SAV, Etický kódex Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Etický kódex Univerzity Komenského v Bratislave, Etický kódex Žilinskej univerzity v Žiline, Etický kódex zamestnanca Technickej univerzity v Košiciach, Etický kódex zamestnanca Technickej univerzity vo Zvolene, Etický kódex zamestnancov Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre.

2. Etický kódex STU je morálne záväzný pre zamestnancov STU. Za účelom dodržiavania morálnych, etických princípov a noriem správania zamestnanec STU:
 - a) plne rešpektuje princípy humanizmu, ľudskosti, slobody, demokracie a svojim konaním sa hlási k dodržiavaniu mravných princípov a etických zásad; berie náležitý ohľad na bezpečnosť, zdravie a blahobyť spoločnosti, kolegov a študentov a na ostatné dotknuté osoby,
 - b) prejavuje úctu voči každému človeku a rešpektuje základné ľudské práva a slobody, vždy dôstojne komunikuje a vytvára atmosféru vzájomnej úcty, dôvery a spolupatričnosti,
 - c) zachováva svoju osobnú morálnu bezúhonnosť, dbá o pravdivosť vo svojich myšlienkach, vyjadreniach a skutkoch bez úmyslu uvádzať ľudí do omylu,
 - d) je lojálny k univerzite, ctí a rešpektuje jej meno, históriu, tradície, hodnoty. Je si vedomý, že svojim vystupovaním reprezentuje STU navonok,
 - e) rešpektuje integritu osobnosti kolegov a študentov, spoluvytvára pozitívnu a tvorivú atmosféru a podieľa sa na formovaní dobrých medziľudských vzťahov medzi kolegami a študentmi, bez diskriminácie z dôvodu veku, pohlavia, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, rasy, farby pleti, zdravotného postihnutia, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, náboženského vyznania alebo viery, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia,
 - f) k študentom pristupuje v rámci rešpektu k úcte k človeku, slobode myslenia a tolerancie, so študentmi jedná otvorene, čestne a spravodlivo a svojím správaním ide študentom príkladom, nedopúšťa sa osobného ponižovania, nemorálneho správania a nátlaku, podporuje osobný rast študentov s cieľom vychovať ucelenú osobnosť ako z odborného, tak aj z etického hľadiska,
 - g) odmieta prejavy nátlaku založené na funkčnom alebo pracovnom postavení, akejkoľvek formy diskriminácie a nekolegiálne prejavy; neuplatňuje postoj falošnej kolegiality spočívajúci v tolerovaní prípadov porušovania všeobecných etických princípov a pravidiel Etického kódexu zamestnancov STU.

3. V oblasti bádania, vedecko-výskumnej, umeleckej a tvorivej činnosti zamestnanec:
 - a) rešpektuje akademické slobody spočívajúce najmä v práve vzdelávať sa, slobodne bádať a zverejňovať výsledky svojho bádania; využíva svoje odborné, vedecké a pedagogické poznatky, skúsenosti a zručnosti k napĺňaniu poslania STU a v prospech študentov,
 - b) vedeckovýskumnú alebo umeleckú činnosť považuje za prostriedok na zvyšovanie úrovne poznania a kultúrneho dedičstva; uvedomuje si a nesie zodpovednosť za originalitu a objektívnosť, ručí za nepredpojatosť a korektnosť vo výklade výsledkov vlastnej tvorivej práce, ako aj činnosti iných, zodpovedá za primeranosť, presnosť a objektivitu použitých metód a dbá na to, aby nedošlo k

- skresľovaniu výsledkov,
- c) svoju vedeckú či umeleckú činnosť buduje na najnovšom vývoji vo svojom odbore, výstupy práce dokumentuje a archivuje starostlivo a uvážene v súlade so zásadami správy údajov FAIR (vyhľadateľnosť, prístupnosť, interoperabilita a opakovaná použiteľnosť). Dodržiava špecifické pravidlá profesionálnej etiky daného odboru
 - d) odmieta a netoleruje vytváranie vymyslených výsledkov a ich zaznamenávanie tak, ako keby boli skutočné (fabrikácia), manipuláciu s výskumným materiálom, zariadeniami alebo procesmi alebo neopodstatnenú zmenu, vynechanie alebo vypustenie dát alebo výsledkov (falšovanie) alebo doslovné alebo upravené prisvojovanie si myšlienok, nápadov alebo výsledkov výskumu inej osoby a ich prezentácia alebo publikovanie bez primeraného vyjadrenia vzťahu k pôvodnému zdroju (plagiátorstvo),
 - e) dbá na korektnosť pri aplikovaní a prenose technológií, dbá na opravu dodatočne zistených chybných údajov, výsledkov alebo záverov na rovnakej úrovni uverejnenia ako boli predložené,
 - f) zaobchádza s predmetmi výskumu, či už ide o človeka, zvieratá, alebo predmety fyzickej, biologickej, environmentálnej alebo kultúrnej povahy, s rešpektom, starostlivosťou a v súlade s právnymi a etickými predpismi; pri práci s biologickými materiálmi, živými organizmami, či materiálmi osobitnej povahy venuje zvýšenú pozornosť etickým princípom, ktoré sa na takúto prácu vzťahujú,
 - g) osobitne dbá na ochranu životného prostredia.
4. Pri zverejňovaní výsledkov tvorivej činnosti zamestnanec:
- a) dbá o sprístupňovanie výsledkov svojej vedeckej a umeleckej činnosti za podmienok obvyklých v jeho odbore,
 - b) výsledky vedeckého výskumu nepodliehajúce utajeniu publikuje transparentne, presne, otvorene a čestne, pričom sa usiluje o verejnú dostupnosť výsledkov výskumu podporovaného z verejných zdrojov; nepublikuje nedôveryhodným spôsobom a nevyužíva sporné publikačné platformy, ako napríklad tzv. predátorské časopisy,
 - c) výsledky svojej práce, dokumenty a diela podpisuje svojim menom a uvádza mená kolegov, ktorí sa na získaní výsledkov podieľali, pričom uvádza svoje pracovisko a vysokú školu,
 - d) rešpektuje autorské práva, práva pôvodcov vynálezov a úžitkových vzorov, koná v súlade s platnými pravidlami ochrany duševného vlastníctva.
5. Pri hodnotení výsledkov tvorivej činnosti študentov, kolegov a tretích osôb sa vyhýba konfliktu záujmov. Zamestnanec STU:

- a) považuje posudzovateľské, oponentské a hodnotiace činnosti za svoj etický záväzok k udržiavaniu štandardov kvality tvorivej činnosti a zvyšovaniu úrovne kvality poznania,
 - b) posudzuje nezáujato, nestranne, s plnou zodpovednosťou a zachovaním maximálnej objektivity rukopisy odborných a kvalifikačných prác, žiadosti o projekty, expertízy, správy a ďalšie relevantné dokumenty, pri ich posudzovaní podáva odborne fundované vyjadrenia, bez osobnej zaujatosti a vplyvov vonkajších tlakov,
 - c) neprijíma ani nevyžaduje dar ani iné plnenie, poskytnuté za účelom ovplyvnenia jeho profesionálneho rozhodovania alebo konania,
 - d) ako člen výberových komisií pre prijímanie nových zamestnancov presadzuje otvorenosť týchto konaní.
6. Pri výkone činností na STU:
- a) efektívne využíva pracovný čas v plnom súlade s pracovnou zmluvou, pracovnou náplňou a pracovným poriadkom,
 - b) dbá na efektívne využívanie finančných prostriedkov a personálnych zdrojov,
 - c) nevykonáva iné pracovné aktivity, ktoré bránia riadnemu plneniu povinností na STU,
 - d) zverené duševné, materiálne a finančné prostriedky nezneužíva na účely osobného prospechu ani ich nepoužíva v rozpore s ekonomickými záujmami STU,
 - e) neprivlastňuje si patentované a iné výsledky výskumnej činnosti dosiahnuté v pracovnom čase s využívaním prostriedkov a zariadení STU,
 - f) je si vedomý zodpovednosti voči spoločnosti, zamestnávateľovi a investorom, ktorých prostriedky využíva,
 - g) mimopracovné aktivity vykonáva nad rámec pracovných povinností a tak, aby neohrozovali a neboli v konflikte s rozsahom a kvalitou pracovných výkonov na STU,
 - h) odborné aktivity pre prax, pri ktorých využíva poznatky a zručnosti získané v zamestnaneckom pomere s STU, resp. ktoré nadväzujú na hlavnú činnosť univerzity, vykonáva prostredníctvom podnikateľskej činnosti STU, prípadne prostredníctvom organizácií s účasťou STU.²
 - i) dbá o šírenie dobrého mena STU, je hrdý na svoju príslušnosť k STU a jej jednotlivým súčastiam, vo svojej činnosti koná vždy tak, aby zachoval vážnosť a vysoký spoločenský kredit STU.

Čl. 3

Porušenie noriem správania

² Rozsah odborných aktivít pre prax nemá presiahnuť 40% pracovného času za rok a nesmie ohroziť rozsah a kvalitu výkonov pre hlavné poslanie.

1. Správanie zamestnanca, ktoré nie je v súlade s princípmi, zásadami a normami uvedenými v tomto Etickom kódexe zamestnanca STU poškodzuje záujmy STU.
2. Prerokovanie podnetov oznamujúcich porušenie noriem správania u zamestnancov STU prebieha štandardným organizačným postupom cestou príslušných nadriadených zamestnancov, resp. cestou príslušných orgánov akademickej samosprávy s možnosťou predloženia prípadu Etickej komisii STU v ktorejkoľvek fáze konania.
3. Porušenie noriem správania môže byť posúdené ako porušenie povinností zamestnanca vyplývajúcich z právnych predpisov, vnútorných predpisov STU, prípadne ako neplnenie požiadaviek na riadny výkon práce. S takýmto posúdením môže byť spojené uplatnenie príslušných právnych dôsledkov v akademickej, pracovnoprávnej, trestnoprávnej alebo disciplinárnej rovine.

Čl. 4 Etická komisia STU

1. Etická komisia STU je stálym poradným orgánom rektora. Predsedu a členov Etickej komisie STU vymenováva rektor.
2. Podrobnosti o Etickej komisii STU, o prijímaní podnetov a rozhodnutí upravuje smernica rektora STU „Rokovací poriadok Etickej komisie STU“³.

Čl. 5 Záverečné ustanovenia

1. Dňom účinnosti tejto smernice sa ruší príloha č. 6 Pracovného poriadku STU.
2. Táto smernica nadobúda platnosť dňom podpísania a účinnosť 1. januára 2021.

prof. Ing. Miroslav Fikar, DrSc.⁴
 rektor

³ Smernica rektora č. nn/2020-SR „Rokovací poriadok Etickej komisie STU“.

⁴ Tento dokument je podpísaný elektronicky.